

ת"פ 36553/08/16 - מדינת ישראל נגד מקסים שפירא, יקטרינה רוזקוב

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 36553-08-16 מדינת ישראל נ' שפירא ואח'
תיק חיצוני: 422765/2014

בפני המאשימה
כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר
מדינת ישראל
באמצעות פמ"י (פלילי)
נגד הנאשמים
1. מקסים שפירא
ע"י ב"כ עו"ד רשד זועבי
2. יקטרינה רוזקוב
ע"י ב"כ עו"ד גבי טרונשווילי

החלטה

ההליך שלפניי

לפניי בקשת הנאשמים להורות על ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק, לפי הוראות סעיפים 149 ו-150 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן - **החסד"פ**).

הבקשה הוגשה תחילה בשמו של הנאשם 1 בלבד, אולם בהודעתו מיום 24.5.2019, הצטרף ב"כ הנאשמת 2 לאמור בבקשה. יצוין, כי תיק זה הועבר אלי בתחילת שנה קלנדרית זו וקיימתי בו שני דיונים עד כה, כשטרם ניתנה תשובה לאישום. בדיון מיום 28.3.2019 הוסכם כי הבקשה נשוא החלטה זו תוגש בכתב לבית המשפט, המאשימה תגיבה לה ותינתן זכות תשובה לנאשמים, ללא קיום דיון.

השתלשלות ההליך בתמצית (יחסית)

כתב האישום המקורי הוגש ביום 15.8.16 ומייחס לנאשמים עבירות של **איומים** לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **החוק**), **תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות** לפי סעיף 274(1)+(3) לחוק, **והפרעה לשוטר במילוי תפקידו** לפי סעיף 275 לחוק. אין חולק כי מהתיאור בכתב האישום, הנאשמים היו בגילופין בעת האירוע המיוחס להם.

ביום 15.11.18 הוגש כתב אישום מתוקן אשר המייחס לנאשמים עבירות של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק והתנגדות למעצר לפי סעיף 47 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969.

למחרת יום האירוע, ביום 23.9.14, שלחה אמו של הנאשם מכתב למח"ש לפיו השוטרים נהגו כלפי הנאשמים באלימות.

בעקבות תלונה זו, מח"ש גבתה עדויות מהנאשמים ביום 19.11.14.

עמוד 1

ביום 12.11.14 אישרה מח"ש במכתב לאמו של הנאשם, כי נתקבלה תלונתה אצלם, וכי: **"מחלקתנו תעשה כמיטב יכולתה לחקור את התיק בהקדם וביעילות. עם סיום החקירה וקבלת החלטה בדבר המשך הטיפול בתיק, נודיעך דבר"**.

ביום 6.1.15 שלחה מח"ש מכתב נוסף, הפעם ממוען לנאשם ובו נכתב: **"הריני להביא לידיעתך כי החקירה בתיקנו הסתיימה. תיק החקירה הועבר לטיפול פרקליט ממחלקתנו"**.

ביום 14.10.15 נשלח מכתב נוסף ובו נכתב, כי לאחר עיון בתלונה **"הגענו לכלל מסקנה, כי לא הונחה תשתית המלמדת על ביצוע עבירות על ידי הנילון. אשר על כן החלטנו שלא לפתוח בחקירה. הנך רשאי לערור על החלטתנו זו בפני פרקליט המדינה. את הערר ניתן להגיש באמצעות מחלקתנו תוך 30 יום ממועד קבלת מכתב זה"**.

ביום 7.6.16 העבירה מח"ש "אישור שפיטה" ובו נכתב: **"הרינו להודיעכם כי תיקנו שבנדון נגזז ללא חקירה מאין עבירה"**. לא למותר לציין, כי הנאשם טוען, כי מעולם לא קיבל את המכתבים הנ"ל.

כאן המקום לציין כי במסגרת הליך זה התנהלו הליכים נוספים, הן בפני בית משפט זה, והן בפני ערכאת הערעור, כאשר במרכזם עמדה בקשת הנאשמים לקבל לידם את נימוקי החלטת הפרקליט ממח"ש לסגירת התיק כנגד השוטרים. ביום 11.12.18 ניתנה החלטה בבע"ח 14189-12-18 על ידי סגן הנשיא, כבוד השופט משה דרורי, במסגרתה ציטט את נימוקי סגירת התיק, שעל סגירתו החליט עו"ד רונן יצחק, פרקליט מח"ש, ביום 12.10.15, מהנימוקים הבאים:

"מאמץ האמור בחוות הדעת של סיגל ועמית החוקר, על המלצתם לגניזת התלונה. כמפורט בחוות הדעת, המתלוננים היו שיכורים בעת האירוע - הלינו על שימוש בכוח לא מידתי ושלא כדין מצד השוטרים. המתלוננת לא ידעה לתאר את פרטי האירוע ולא זכרה, לדבריה, חלקים ניכרים משאירע, לדידה, בשל היותה שיכורה. יצוין כי המתלוננת לא זכרה את העובדה שתקפה והשתוללה. המתלונן מצדו השמיט חלקים משמעותיים מגרסתו, לרבות החלק במסגרתו חסם את הכביש, ולא הציג תימוכין לשימוש בטייזר, למעט בגב, אעפ"י שלכאורה צילם את סימני הטייזר ברגלו, למשל. מכל מקום, בשים לב להתנהגות המתלוננים, השתוללותם ותקיפת השוטרים מצדם, היה מקום לשימוש בכוח מצד השוטרים, כפי שאכן קרה, כמפורט במזכרי השוטרים. להשלמת התמונה יצוין, כי אמנם המתלוננת נחבלה ונגרם לה שבר בעצם הזנב אלא שהדבר אירע מנפילה, לאחר שנהדפה כתוצאה מתקיפת השוטר, וככל הנראה נפלה בשל היותה שיכורה כלוט. בנסיבות אלה, חרף החבלה, יש לגנוז התלונה. במילים אחרות, לאור כל האמור בשים לב למהות הראיות, למשקלן ולכלל נסיבות האירוע, כמתואר לעיל, אין המדובר בראיות העומדות במבחן הראיה המינהלית, וניתן לקבוע כי לא נותר ספק סביר בחפות המעורבים (ראו בג"צ קבלרו והנחיית פרקליט המדינה מס' 1.3 שעוסקת בנושא זה). לגנוז מאין אשמה".

בהמשך הגישו ב"כ הנאשמים בקשה לקבל את העותק המקורי של החלטת עו"ד רונן בן יצחק כשלטענתם, קיים חשש שהחלטה לא ניתנה "בזמן אמת", אלא בדיעבד, וככל שהחלטה בדבר סגירת תיק מח"ש ניתנה לאחר הגשת כתב האישום - יש לבטל את כתב האישום. הבקשה נידונה בפני סגן הנשיא, כבוד השופט מרדכי כדורי, ונדחתה על ידו. על החלטתו זו הגישו ב"כ נאשמים ערר במסגרת עבע"ח 5077-02-19, שנדון בפני כבוד השופטת רבקה פרידמן פלדמן,

אשר דחתה את הערר ואף ציינה כך:

"בתיק ישנו אישור שפיטה שקדם למועד הגשת כתב האישום - ומבחינה זו, בין אם התיק במח"ש נסגר עם חקירה ובין אם נסגר ללא חקירה - כתב האישום הוגש לאחר שנתקבל אישור שפיטה כדין".

טענות הצדדים

טענות הנאשמים - בפי ב"כ הנאשמים מספר טענות מרכזיות:

התנהלות המשטרה - תלונת הנאשם לאלימות משטרתית לא זכתה למענה ראוי, וכך גם לא טענותיו מזמן אמת, כי יש לחקור אנשים נוספים שנכחו באירוע והיו עדים לו, וכי יש לאסוף תיעוד מצלמות מאיזור האירוע;

התנהלות חקירת מח"ש -

א. חקירת מח"ש הסתיימה טרם העברת החומר המשטרי - בעניין זה טוענים ב"כ הנאשמים כי עדותם של הנאשמים נגבתה במח"ש ביום 19.11.14, כאשר חומרי החקירה של המשטרה הועברו למשרדי מח"ש ביום 12.7.15. הואיל ובעת חקירת הנאשמים לא עמד בפני מח"ש החומר המשטרי, יש בכך ללמד כי לא התנהלה חקירה אמיתית, וכי גרסת הנאשם, לפיה הותקף על ידי השוטר חאזם, לא התבררה כראוי, ובכך הפרה הרשות החוקרת את חובתה לחתור לחקר האמת;

ב. ההחלטה לסגור את התיק במח"ש לא התבססה על כלל חומרי החקירה - לטענת ב"כ הנאשמים, בחינת המסמכים המצויים בתיק מגלה, כי המשטרה לא העבירה לבדיקת מח"ש את כל חומר הראיות הרלוונטי. כך למשל, רשימת החומר בתיק מח"ש והמסמכים המסומנים שצורפו אליו, לא כללו את הודעות השוטרים חאזם והודיה במשטרה, אשר נגבו ביום 9.7.15, כתשעה חודשים לאחר האירוע, וטרם העברת החומר למח"ש. הסניגורים נתלים בנוסח החלטתו של עו"ד רונן יצחק, בה יש התייחסות למזכרי שוטרים אלה, אך לא להודעותיהם - לכן, על-פי הטענה, קבלת החלטת פרקליט מח"ש על סמך תשתית ראייתית חלקי, פגומה מיסודה ודינה להתבטל;

ג. המשטרה פעלה בניגוד לפקודת המשטרה 06.03.03 שעניינה חקירת אנשי משטרה ע"י המשטרה וע"י המחלקה לחקירת שוטרים שבמשרד המשפטים - על-פי סעיף 1א5), מעת שנודע לאיש משטרה על ביצוע עבירה הנחקרת ע"י מח"ש יעביר לה לאתגר את חומרי החקירה הנוגע בדבר ו"המשטרה לא תנקוט כל הליך של בדיקה או חקירה, טרם העברת החומר למח"ש". לטענת הסניגורים, למרות האמור, כעשרה חודשים לאחר האירוע ו-3 ימים לפני העברת התיק למח"ש, נדרשו השוטרים הנילונים למסור עדויות במשטרה, והם לא נחקרו ע"י מח"ש. זאת לאחר שכל אותה תקופה לא בוצעה ע"י המשטרה כל פעולה חקירה אחרת. לטענת הסניגורים, התנהלות זו מעוררת ספק באשר לתום לבה של המשטרה עת העבירה את התיק למח"ש, וקיים חשש מכך שמדובר בניסיון לחבל ביכולתה של מח"ש לרדת לחקר האמת בתיק זה.

ד. הסתירות העולות מכתבי מח"ש - סתירות אלו, כפי שעמדתי עליהן לעיל, מובילות את הסניגורים להביע חשש מפני התנהלות בלתי תקינה של מח"ש בעת בדיקת התלונה וחקירתה;

ה. **החלטות מח"ש לא הומצאו לנאשמים** - ומכאן, שלא הייתה להם כל אפשרות למצות את זכותם בדרך של הגשת ערר על ההחלטה לסגור את התיק. הסיגורים טוענים כי לא הוכח כי המכתבים נשלחו ובוודאי שלא הוכח כי נמסרו ליעדם.

ו. **החלטת פרקליט מח"ש לסגור את התיק בלתי סבירה** - לטעמם של הסיגורים, החלטת הפרקליט שצוטטה לעיל נגועה בחוסר סבירות בהיותה מבוססת על ראיות חלקיות ובהיות מסקנותיה בלתי הגיוניות, לנוכח התשתית הראייתית שבתיק. יש בכל אלה לבסס לדעת הסיגורים, טענה של אפליה פסולה, שקבלתה צריכה להביא לביטול כתב האישום.

התנהלות המאשימה - הסיגורים העלו טענות ביחס להתנהלות המאשימה בתיק זה, הקשיים שהערימה בגילוי חומרים, ומידע סותר שנמסר לערכאות השונות בדבר הליך הבדיקה במח"ש.

חלוף הזמן והאינטרס הציבורי - הסיגורים טוענים, כי האירוע נשוא כתב האישום התרחש לפני למעלה מארבע שנים, וקיים אינטרס משמעותי להרתיע את הרשויות מפני התנהלות פסולה, כפי שבאה לידי ביטוי בתיק זה, כשהמענה ההולם למכלול המחדלים שתוארו הוא למחוק את כתב האישום.

תגובת המאשימה

המאשימה טוענת, כי לא ברור על סמך מה נטען ע"י הסיגורים, כי החקירה במח"ש הסתיימה טרם העברת החומר המשטרתי, לנוכח העובדה כי החומר המשטרתי הועבר למח"ש במלואו ובתיק קיים אישור שפיטה מיום 7.6.16 לפיו התיק נגזז מאין עבירה. לגבי הטענה, כי החלטת מח"ש לסגור את התיק לא התבססה על כלל חומרי החקירה, טוענת המאשימה, כי אף טענה זו לא בוססה כלל, והפנתה להחלטת כב' השופטת ר' פרידמן פלדמן מיום 3.3.19 שצוטטה לעיל.

אשר לטענה, כי השוטרים הנילונים נחקרו רק בחלוף 10 חודשים ממועד האירוע, בניגוד להנחיות המחייבות את הקפאת הטיפול בתיק, ולא נחקרו כלל על ידי מח"ש, טוענת המאשימה, כי ההנחיה אינה נוגעת להקפאת פעולות חקירה, אלא לאי-הגשת כתב אישום.

לענין הטענה, כי הנאשמים לא קיבלו את החלטת מח"ש על סגירת התיק, טוענת המאשימה כי חובת ההתעניינות בגורלה של התלונה רובץ על כתפיו של מגיש התלונה. מח"ש שלחה את החלטתה לכתובת שמסרו הנאשמים בעת הגשת התלונה שחזקה שהיא הכתובת הנכונה, ומשכך יצאה זו ידי חובתה.

המאשימה גורסת, כי התנהלותה הייתה לא רבב ולא נפלו בה כל פגמים והתמשכות ניהול ההליך רובצת על כתפיהם של הנאשמים. על כן, מבקשת לדחות את הבקשה.

יצוין, כי ניתנה זכות תשובה לנאשמים, ובה חזרו על עיקרי טענותיהם.

דין והכרעה

לאחר ששקלתי בדבר, אני סבור כי טרם בשלה העת להכריע בטענות הסיגורים, וזאת מהטעם, שעל-מנת להכריע בטענות אלו, יש מקום לשמוע ראיות בתיק, ורק לאחר שתיפרש לנגד עיני התשתית הראייתית המירבית, ניתן יהיה

אודה ולא אכחד, כי על-סמך ההתנהלות עד כה, והשתלשלות האירועים כפי שעלתה מכתבי טענות הצדדים, ומן ההחלטות השונות שניתנו במסגרת הליך זה, עולה תמונה המעוררת חוסר נוחות, בלשון המעטה, מהתנהלות רשויות המדינה. ביטוי לכך ניתן למצוא בהחלטות חבריי, כב' סגן הנשיא כדורי (בערכאה זו) וכב' סגן הנשיא דרורי (בבית המשפט המחוזי).

יחד עם זאת, כאמור, לא ניתן להכריע בטענות כבדות משקל, שקבלתן עשויה או עלולה (בעיני המסתכל) להביא לביטול כתב האישום, על סמך כתבי טענות ורסיסי ראיות, המוצגות באופן חלקי ע"י כל צד.

אוסף ואומר כבר כעת, כי לנוכח החלטת כב' השופטת פרידמן-פלדמן, שדחתה לגופה את הטענה בדבר אי-תקינות אישור השפיטה, אין מקום במסגרת של דיון בטענות מקדמיות, לתהות אחר ההחלטה. גם כאן, ככל שיתברר בדיעבד שאכן, כטענת הסניגורים, נפלו פגמים ממשיים ויסודיים בהתנהלות מח"ש, הרי שניתן יהיה לברר זאת, לקבוע ממצאים ומהם לגזור מסקנות, רק לאחר שמיעת מכלול הראיות בתיק. גם אז, נפקות קבלה טענה שכזו צריכה להתברר בעתה - בין בהקשר של קבלת טענה מן הצדק, ובין בהקשר של עוצמת ראיות, במקרה המתאים.

אעיר בהקשר לטענת המדינה, כי משעה שלא הוגש ערר על החלטת מח"ש, הנאשמים מנועים מלעשות כן במסגרת ההליך הנוכחי, כי לטעמי, יש להבחין בין היכולת לערור על ההחלטה לסגור את התיק בדרך המינהלית הקבועה בחדס"פ, לבין בחינת אותה החלטה במסגרת ההליך העיקרי וגזירת המסקנות ממנה על סמך ממצאים שייקבעו. אני סבור, כי הנאשמים אינם מנועים מלהעלות טענות אלו במסגרת פרשת הגנתם, ואף להעיד את העדים הנחוצים, לטעמם, לצורך הוכחתה, ובבוא העת להכריע את הדין, הטענה תיבחן יחד עם מכלול הטענות הראייתיות והמשפטיות בתיק.

ברוח זו, אבקש להפנות לדברי כב' השופטת איילת השחר ביטון פרלה, ב-ת"פ (קריות) 50479-11-17 **פרקליטות מחוז חיפה-פלילי נ' בן חמו** (מיום 5.3.2018):

"28. בטרם אנמק החלטתי אקדם לאמר כי לא מצאתי לקבל את הבקשה, על שני ראשיה, היות שלעת הזאת לא הונחה לפני תשתית מספקת לקבוע כי נפלו פגמים בהליכים שקדמו להגשת כתב האישום, כנטען ע"י המבקש. המבקש למעשה חותר להכרעה על פי 'הנראות' שבדבר ואולם טענה שכזו, שתוצאותיה עשויות להגיע כדי ביטול כתב האישום, היא עניין להכריע בו לפי המהות.

"...

34. למה ועל בסיס מה החליטה המאשימה להעמיד את המבקש לדין? למה ועל בסיס מה החליטה המחלקה לחקירות שוטרים להנפיק אישור שפיטה ולא לפתוח בחקירה ומהן הנסיבות שלא הצדיקו פתיחה בחקירה? עודי מצויה בפרוזדור ההליך ובחינתן של השאלות הללו בהיבט של הגינות משפטית ועקרונות צדק, כמו גם בהיבט של ביקורת מינהלית בפלילים, מחייבים

כניסה לטרקלין - לאמור, שמיעת ראיות והצגת התשתית שהונחה לפני מקבלי ההחלטות עובר לקבלתן".

על בסיס כל האמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ח' תמוז תשע"ט, 11 יולי 2019, במעמד הצדדים.